

Täysistunto

Tiistai 23.3.2021 klo 14.08—20.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen (HE 27/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 37/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Lintilä, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.28 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnassa vireillä olevaa kustannustukilain muutosesitystä esitetään täydennettäväksi esityksellä, jossa säädetään lain tai viranomaisen päätöksellä tapahtuvasta pienten ja mikroyritysten sulkemista koskevasta korvauksesta. Keskisuurten ja suurten yritysten osalta esitys valmistellaan erikseen, koska se on riippuvainen myös EU:n komission hyväksynnästä. Tämän osalta valmistelu on käynnissä meillä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Yritykselle, jonka toimitilat on tartuntatautilain 58 g §:n tai majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain 3 a §:n nojalla pidettävä suljettuna asiakkailta, maksettaisiin korvausta tämän pykälän mukaisesti, jos yritys olisi pidettävä suljettuna yli 15 vuorokautta. Tuen yksityiskohtainen enimmäismäärä olisi 1,8 miljoonaa euroa, eikä tuki voisi ylittää tukikauden kuluja. Korvauksen perusteena olisivat tiedot helmikuulta 2021. Tavoitteena on, että korvaus vastaisi mahdollisimman ajantasaisesti yrityksen tilannetta.

Sulkemiskorvauksen laskenta perustuisi yrityksen ilmoittamiin kulueriin sekä yrityksen ilmoitukseen siitä, kuinka suurta osaa liiketoiminnasta sulkeminen välittömästi koskee. Laskelma perustettaisiin sulkemiskorvauksen vertailukauden palkkakulujen ja tukikauden muiden kulujen yhteissummaan. Muina kuluina huomioitaisiin yrityksen sellaiset vertailukauteen kohdistuvat hakemuksessaan ilmoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut ja menetykset, joihin luetaan vuokratulot ja muut kulut liiketoiminnassa käytössä olevasta omaisuudesta sekä laissa tarkemmin määritellyt kulut. Palkkakulut korvataan täysimääräisesti, muiden kulujen osalta käytetään kerrointa 0,7.

Majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain 3 a §:n 2 momentin mukaan sulkuvaikeus ei koske ruoan ja juoman ulosmyyntiä. Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan sulkuvaikeus ei koske henkilöstöravintoloita. Ravintoloita, missä on take away -toimintaa, tuetaan siltä osin kuin toiminta on suljettu. Ravitsemisliikkeiden, jotka tuottavat henkilöstölle tai opiskelijoille ruokapalveluita, liiketoimintamallit ja toimintaperiaatteet voivat vaihdel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

la merkittävästi. Olennaista sulkuvelvoitteen kohdentumisessa on se, onko ravitsemisliike avoinna yleisölle tai ainoastaan rajatun henkilöpiirin käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että valiokunta käsittelyssään käy tämän ripeästi läpi. Tämä tuli hiukan yllättäen tähän kustannustuki kolmoseen, mutta tällä aikataululla, joka nyt on tähän suunniteltu, pystytään saamaan tämä verrattain nopeasti sitten näitten yrittäjien, jotka tästä tilanteesta kärsivät, käytettäväksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

17.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos ministeri Lintilälle tämän esittelystä. Pidän hyvänä, että tämä on nyt eduskuntaan tuotu. Nythän tieto kertoo, että muun muassa tätä ravintoloiden sulkua oltaisiin myös jatkamassa, ja tänään täysistunnossa tuo käsittely ymmärtääkseni on päiväjärjestyksen loppupuolella tulossa. Näillä yrityksillä, jotka nyt on määrätty suljettaviksi covid-19-pandemian johdosta, alkaa kyllä kassa olla tyhjä ja palkkojen maksu, kiinteiden juoksevien kulujen maksu on nyt erittäin herkässä tilanteessa, ja on tärkeää, että tämä esitys täällä eduskunnassa on.

Muutaman huomion, arvoisa puhemies, haluan tästä esille nostaa. Niin kuin ministeri totesi, niin tätä kustannustukea voitaisiin maksaa niille yrityksille, jotka on määrätty suljetuina pidettäväksi, ja maksettaisiin korvausta tämän pykälän mukaisesti, jos yritys olisi pidettävä suljettuna yli 15 vuorokautta. Kysyisin ministeri Lintilältä, mistä tämä 15 vuorokauden aika tähän tulee? Kyllä pienelle yritykselle ja vähän isommallekin yritykselle kaksi viikkoa, 14 vuorokautta, on jo sellainen aika, että siinä alkaa pussi olla tyhjänä palkkojen maksun suhteen, kiinteiden kulujen, vuokrien, sähköjen ja muiden suhteen, ja pitäisin kyllä kohtuullisena, että tämä kustannustuki maksettaisiin jo ensimmäisestä sulkupäivästä myös siinä tilanteessa, että tuo sulku ei jatkuisi yli 15:tä vuorokautta. Julkisuudessaahan on annettu ymmärtää, että tukea saisi vasta 15 vuorokaudesta eteenpäin, mutta tämä ymmärtääkseni on ollut väärä tieto, ja silloin, jos tuo 15 vuorokautta täyttyy, myös näiltä 15 aiemmalta vuorokaudelta tuen saisi. Mutta pitäisin kohtuullisena, että tuki voitaisiin osoittaa jo lyhyemmillekin suluille eli ensimmäisestä päivästä lähtien.

MaRan toimitusjohtaja Timo Lappi totesi: ”Ravintoloille käynnissä olevan sulun ajalta pitää maksaa hyvitystä. Sen tulee olla yli 90 miljoonaa euroa. Myös suurten yritysten tulee saada hyvitys suhteessa niiden kiinteisiin joustamattomiin kustannuksiin ilman, että Suomen tukien enimmäismäärät estävät hyvityksen maksamisen.” Tämä on tärkeä huomio.

Sitten tämä, miten korvaus lasketaan. Toisen momentin mukaan korvauksen perusteena olisivat tiedot helmikuulta 2021. Ministeri Lintilä kertoi, niin kuin tuossa esittelytekstissä sanotaan, että tavoitteena on, että korvaus vastaisi mahdollisimman ajantasaisesti yrityksen tilannetta. Tämä todellakin varmaan vastaa aika hyvin yrityksen tilannetta, joka on siis jo tukala, mutta esimerkiksi tämä olisi hyvin epäoikeudenmukainen vaikkapa Lapin talvisesongissa toimiville yrityksille — joilla ehkä joulun aikaan on voinut jotain olla, nyt on tämä hiljaisempi jakso, ja tämä sulku kohdistuu nimenomaan jälleen sesonkiin, pääsiäisaikaan — ja pitäisin oikeudenmukaisena, että tämän laskentaan otettaisiin joku muukin mahdollinen vaihtoehtoinen laskenta-aika mukaan. Se voisi olla esimerkiksi koronaa edeltävä vastaava aika.

No, tänään on tullut tieto, ja eduskunta tulee käsittelemään tuota ravintoloiden sulun jatkoa kolmella viikolla. Olen ymmärtänyt, että keskustasta — muun muassa tänään aamulla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

Ykkösaamussa edustaja Markus Lohi — on peräänkuulutettu muutoksia, mutta olen lue-
nut, että tämä toteutettaisiin samansisältöisenä kuin tällä hetkellä voimassa oleva sulk, ja
tämä tulee olemaan kyllä näille pienille paikoille erittäin vaikea isku. Noutoruuan syöti
terasseilla olisi minun mielestäni sellainen, mikä pitäisi voida toteuttaa. Myös pienet kah-
vilat ja lounaspaikat ovat erittäin tiukassa ahdingossa, ja alueelliset erot maakuntien sisällä
ovat kyllä suurelta osin erilaisia. Edustaja Sankelo voisi esimerkiksi kuvata sitä, minkälai-
nen on tilanne Etelä-Pohjanmaalla. Onko siellä mitään tarvetta ravintoloita enää kiinni pi-
tää?

Arvoisa puhemies! Sitten loppuun nämä 58 a ja 58 b §:t, joilla on tarkoitus tämän sulun
jälkeen, jota nyt jatketaan kolmella viikolla, vielä laittaa ravintoloita kiinni kello 18 men-
nessä, niin kyllä se on sellainen tilanne näille ravintoloille, erityisesti iltaruokaravintoloil-
le, että ne eivät käytännössä pysty aukeamaan.

Nämä tilastot, joita ala on kertonut, ovat kyllä karua luettavaa. Ennakkotietojen mukaan
vuonna 2020 korona vei ravintoloiden liikevaihdosta noin 1,5 miljardia euroa, anniskelu
väheni 40 prosentilla. Maaliskuun alkupuolella julkaistun MaRa-alan jäsenkyselyn mu-
kaan 72 prosentilla ruokaravintoloista, 64 prosentilla kahviloista ja 84 prosentilla pubeista
ja yökerhoista liikevaihto laskee maaliskoukokuussa tänä vuonna vähintään puolella ver-
rattuna vuoden 2019 vastaavaan aikaan. Peräti 90 prosentilla juhla- ja pitopalveluyrityksis-
tä liikevaihto romahtaa vähintään 70 prosenttia, henkilöstö- ja opiskelijaravintoloissa 63
prosentilla vähintään 60 prosenttia. Konkurssiuhan alla tai lopettaneita on syyskuuhun
mennessä jo yli 30 prosenttia ravintola-alan yrityksistä, ja tänään tuoreiden tietojen mu-
kaan ravintoloiden etujärjestö on kertonut, että ravintolayrittäjät eivät saa tällä hetkellä lai-
naa pankeista. Näiden yritysten tilanne on erittäin tukala, ja sen takia on nyt etsittävä kaik-
ki keinot, joilla näitä yrityksiä voidaan auttaa.

Toimialan 77 000 yrittäjää ja työntekijää sekä heidän perheensä ovat, arvoisa hallitus,
vakavassa taloudellisessa ja henkisessä ahdingossa, ja valitettavasti, jos nämä jatkotoimen-
piteet toteutuvat, niin hallituksen esitykset tulevat tätä vielä entisestään syventämään.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

17.39 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Me olemme talousvaliokunnassa käsitelleet
tätä sulkemiskorvausta samaan aikaan kustannustuki kolmosen kanssa, aivan niin kuin sitä
täälläkin nyt käsitellään. Näin ollen olemme ymmärtäneet niin, että tämä sulkemiskorvaus
ei koske pelkästään ravintoloita vaan mahdollisesti myöskin kuntosaleja ja muita liiketilo-
ja, jotka sitten mahdollisesti tullaan sulkemaan.

Se kaikkein suurin epäkohta, josta me olemme tästä palautetta saaneet, on tämä 14 vuo-
rokauden omavastuu ikään kuin siinä tilanteessa, että tämä sulk ei kestä enempää kuin sen
14 päivää. Eli vasta 15 päivästä, jos se kestää sen verran, tulee saamaan sitten tätä korvaus-
ta ylipäättään, mutta silloin se saadaan ihan ensimmäisestä päivästä lähtien. Ja tämä on juu-
ri se kysymys, mikä on ihmetyttänyt: mihin perustuu tämä ajatus siitä, että vasta 15 päivästä?
Ravintolat varsinkin ovat jo pitkään olleet erilaisten sulkutoimien kohteena. Niillä on
kassat tyhjä, eikä niillä ole mahdollisuutta itse kustantaa enää päivääkään sulkemisia. Ja
siinä mielessä itse ainakin näen niin, että tässä ei pitäisi olla minkäänlaista omavastuuta tai
odotusta 15. päivään saakka vaan ravintola tai muu liiketila saisi korvauksen, vaikka sul-
jettaisiin vain yhdeksi päiväksi. Se on se kaikkein keskeisin asia, mikä mielestäni tässä pi-
täisi muuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

Mutta sitten olemme saaneet palautetta myöskin siitä, että esimerkiksi take awayn ei pitäisi vähentää tätä korvauksen määrää. Se perustuu siihen, että useimmille ravintoloille take away ei ole kovinkaan kannattavaa toimintaa vaan sitä tehdään lähinnä sen takia, että ylipäätään saadaan kassavirtaa ravintoloille, jotta voidaan maksaa sitten palkkoja ja kiinteitä kuluja.

No, hyvää tässä esityksessä on se, että palkkakulut korvattaisiin täysimääräisesti, mutta yritykset toivovat myös sitä, että joustamattomat kulut kaiken kaikkiaan korvattaisiin täysimääräisesti. Nythän tässä esityksessä on ajateltu siihen 30 prosentin omavastuuta.

Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Heinonen toi esiin myöskin tämän vertailukuukauden. Eli tähänhän on nyt ajateltu, että se olisi helmikuu 2021, mutta kaikille se ei ole soveltuva kuukausi, vaan on sellaista esitetty, että se voisi olla jokin kuukausi kesä—syyskuun ajalta viime vuoden puolella tai näiden kuukausien keskiarvo.

Sitten, arvoisa puhemies, myöskin nämä henkilöstö- ja opiskelijaravintolat ovat olleet aika hankalassa tilanteessa, koska käytännössähän sielläkään ei niitä asiakkaita juuri ole ollut, ja siinä mielessä ne pitäisi ottaa tähän mukaan.

Mutta kuten sanottua, kaikkein tärkein kysymys, jonka toivon, arvoisa ministeri, teidän ratkaisevan, tässä on se, että tätä korvausta saisi jo aikaisemmin, että ei tarvitsisi odottaa siihen, että 15 päivää tai sitä enemmän tulee sitten tätä sulkuaikaa täyteen, [Puhemies: 3 minuuttia on kulunut!] vaan että todellakin heti tulisi se korvaus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen, vastauspuheenvuoro.

17.43 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ravintolat ovat olleet kiinni jo kaksi viikkoa. Näyttää siltä, että sulku jatkuu huhtikuun puoleenväliin asti, ja esimerkiksi kuntosalien sulkemisen mahdollistava tartuntatautilain täsmennys on juuri eduskunnan käsittelyssä. On tärkeää, että tätä kustannustukea koskevaa esitystä täydennetään nyt niin, että ne yritykset, joiden toimitilat on määrätty suljettavaksi, saavat selkeän korvauksen.

Tämä kysymys tästä aikarajasta on tietysti olennainen, mutta en oikein näe, tuleeko tällaisia kahta viikkoa lyhyempiä sulkuja, koska nyt ovat ravintolat jo kolme viikkoa kiinni ja tulevat olemaan kuusi viikkoa kiinni ja todennäköisesti myös tartuntatautilain mukaiset määräykset tilojen viimekätisestä sulkemisesta tulevat olemaan useamman viikon mittaisia, eli en tiedä, onko tätä käytännön uhkaa siitä, että suljettavaksi määrättävät yritykset jäisivät näiden tukien ulkopuolelle tosiasiallisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

17.44 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että koronapandemian aiheuttamat taloudelliset vahingot, käytännössä kulut, korvataan pandemiasta kärsineille yrityksille mahdollisimman kattavasti. Nyt on kyse hallituksen aiemman esityksen, kolmanneksi kustannustueksi kutsutun esityksen, täydentämisestä lisäämällä säännökset menetysten kohtuullisesta korvaamisesta pienille yrityksille, joiden tilat on suljettu lain tai viranomaisen päätöksellä.

Tässä ovat kyseessä pienet ja mikroyritykset, joissa on alle 50 työntekijää ja joiden liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Rajat tulevat EU:n komission asetuksesta ja vaikuttavat suomalaisittain aika korkeilta, mutta hyvä näin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

Suurempiakaan yrityksiä ei olla unohtamassa, ja niitä koskeva malli onkin valmisteilla. Se tosin edellyttää vielä, kuten ministeri Lintilä totesi, EU:n komission hyväksymistä.

Arvoisa puhemies! Nyt on olennaista, että toimitaan mahdollisimman reilusti ja oikeudenmukaisesti ja tuetaan pandemiasta kärsivää yritystoimintaa, jotta työpaikat saadaan turvatuksi ja konkurssit mahdollisimman kattavasti vältetyksi. Tämä nopeuttaa palautumista koronan kielteisistä talousvaikutuksista. On hyvä muistaa, että mitä paremmin itse tautia torjutaan ja mitä paremmin taloudelliset menetykset kompensoidaan, sitä nopeammat ja paremmat mahdollisuudet meillä on toipua ja saada talous käännettyksi takaisin kasvu-uralle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.45 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kustannustuesta esitetään perustelut ja matemaattinen laskukaava, jolla myönnettävä tuki määräytyy. Mielenkiintoiseksi tässä kaavassa kuitenkin jää viimeinen kohta, jossa tukisumma kerrotaan 0,7:llä. Hallitus puutuu siis perustuslaissa turvattuun elinkeinovapauteen sulkemalla ravintolat, mutta tässä kustannustuessa yrittäjä saa 30 prosentin omavastuuosuuden, vaikka ei itse voi millään tavalla toiminnallaan tähän tulevaan kieltopäätökseen vaikuttaa. Jos ja kun asioita rajoitetaan ja kielletään, niin siitä pitäisi kuitenkin ottaa jonkinlainen vastuu, ehkäpä täysimääräinen.

Epäselväksi tässä esityksessä jää, lasketaanko lainanhoitokulut tämän tuen piiriin. On täysin mahdollista, että yrittäjä on ottanut suurenkin lainan aloittaakseen ravintolatoiminnan ennen Kiina-viruksen puhkeamista, ja selvää on, etteivät pankit enää jousta maksuajoista lainan suhteen, kuten tässä keskustelussa jo aiemmin mainittiin.

Esityksen perusteluissa mainitaan, että ulosmyynti on edelleen sallittua. Tämä toki helpottaa ruokaravintoloita, joista monet ovatkin innovoineet uusia tapoja myydä tuotteitaan. Otetaan vaikka esimerkkinä kahvila Nousiaisissa: punainen tupa Kurjenrahkan retkeilyreitillä lähistöllä myy ikkunan kautta asiakkailleen kahvia ja pullaa. Tämä ei kuitenkaan pelasta anniskeluun painottuneita ravintoloita.

Voi kai sanoa, että keskustan vesittämän alkoholilakiuudistuksen myötä vähittäismyyntilupa ei salli kuin maksimissaan 5,5 prosentin alkoholin ulosmyynnin. Olisikin oikeus ja kohtuus, että pikaisesti säädettäisiin väliaikainen lakimuutos, niin että ravintolat voisivat myydä viinin vahvuista alkoholia myös ulos. Kansanterveydellisin perustein tätä ei liene järkevää vastustaa, sillä erikoisoluita ja -viinejä myyvät ravintolat eivät ole varsinaisesti niin sanotun humalahakuisen juomisen aiheuttajia. Halpaa olutta saa lähimarketista ja kyykkyviiniä Alkosta, mutta ravintola-ala joutuu edellä mainitun monopoliaseman vuoksi nuolemaan näppejään.

Perusteluissa myös mainitaan, että ravintoloissa syntyy paljon lähikontakteja, joissa tauti leviää, ja siksi ravintolat pitää sulkea. Tämä on tässä tilanteessa varmasti aivan perusteltu toimenpide, mutta vanhemmat edustajat täällä ehkä hyvin muistavat, että pöytiintarjoilu oli aikoinaan normaalia anniskeluravintoloissa eikä vieraisiin pöytiin saanut siirtyä. Tässä suhteessa, kun koronarajoituksia lähdetään tästä hellittämään, paluu 70-luvullekin olisi ehkä pienempi paha kuin sulkea tuhansien ihmisten elinkeino kokonaan.

Kiitän ministeri Lintilää asian esittelystä. Ilmeisesti on niin, että tästä aiheesta varsinaisten sulkemisten osalta jatketaan vielä tänä iltana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

Lopuksi kiinnitän huomiota tuen maksamiseen ja etenkin uuteen 5 a §:ään, jossa viitataan kohtuulliseen korvaukseen. Toivonkin, että näistä kustannustuen hakukriteereistä saadaan sellaiset, että jo maksuvaikeuksiin ajautuneet, erityisesti yksinyrittäjät huomioitaisiin siten, että heillä olisi mahdollista tätä tukea saada. Meillä on maassa jo aivan liian monta konkurssia tulossa, ja kaikki toimenpiteet, joilla inhimilliset tragediat pystytään välttämään, ovat tervetulleita. — Kiitoksia. [Hussein al-Tae: Saisinko lyhyen vastauspuheen vuoron?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae, vastauspuheenvuoro.

17.50 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Palaan omasa puheenvuorossani varsinaiseen asiaan, mutta haluaisin kertoa eräästä esimerkistä Yhdysvalloissa, jossa on pidempään puhuttu tästä koronaviruksesta nimellä Kiina-virus, ja BBC tänään raportoi, miten aasialaisen näköiset ihmiset ovat kohdanneet todella paljon väkivaltaa, ja eräässä tapauksessa henkilöä oli viilletty metroasemalla poskien läpi terävällä veitsellä, ja myöhemmin kun saatiin kiinni tämä ihminen, joka oli tämän tehnyt, niin tajuttiin, että kyseessä oli tällainen viharikos, joka liittyy tähän niin sanottuun Kiina-virukseen.

Ihan veljellisesti, enkä tällä tarkoita mitään muuta kuin sitä, että ollaan vain tarkkoja näitten termien kanssa, koska niillä saattaa olla joitain seuraamuksia pitkällä tähtäimellä. — Kiitos. [Hanna Sarkkinen: Kyllä, tärkeä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ari Koponen.

17.51 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on pelännyt käyttää voimakkaita toimia koronan pysäyttämiseksi rajoilla, mistä tartunnat ja vaaralliset virusmuunnokset ovat tulleet Suomeen. Tämä on johtanut tilanteen pitkittymiseen ja vielä suurempiin kärsimyksiin etenkin juuri ravintola-alalle. Tärkeintä olisi tarjota yrityksille nyt myös selkeitä reititkarttoja, millä edellytyksillä ja koska rajoituksia voidaan purkaa ja miten yrityksiä tullaan tukemaan, mikäli tilanne vielä pitkittyy. Nämä yritykset ovat hädässä ja tarvitsevat avun nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä puhujalistalla jostain syystä näkyy edustaja Junnilan nimi edelleen, mutta hän käytti puheenvuoron, ja siksi menemme eteenpäin. Eliikkä seuraavana on edustaja Laukkanen, joka on ilmeisesti poissa. Ja sen jälkeen edustaja Ovaska.

17.52 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tällaisia pieniä yksityiskohtia, mitkä ovat tulleet esiin näistä kustannustuen jakamisen perusteista ja mistä on tullut kansalaisilta palautetta. En tiedä, onko tämä laajempi asia. Ei ministerillä tarvitse olla suoraa vastausta, mutta harkintaan. Esimerkiksi kuulin tällaisestakin tapauksesta, että jos on esimerkiksi jonkinlainen maksuohjelma Verohallinnon kanssa — siinä saattaa olla ollut minkälaisia syitä tai suunnitelmia tahansa siellä taustalla — niin sitten se estää kokonaan kustannustuen saannin, vaikka sinänsä olisi kaikki asiat hoidossa. Mutta jos on vaikkapa perustanut uuden yrityksen, ja siinä alkuvaiheilla on saattanut olla jotain vaikeuksia ja on tehty maksuohjelma, jotta pystyy hoitamaan näitä asioita, niin silloin tämä on estänyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

sen. Eli pitäisi hakea keinoja, jotka mahdollistaisivat tällaistenkin yritysten jollakin tavalla pääsemään tämän kriisin yli. Tällaisen palautteen halusin vain välittää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie poissa, edustaja Strand poissa. — Edustaja Mäkelä.

17.53 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On kyllä vaikea hyväksyä tällaisessa tilanteessa omavastuita ja karensseja näissä korvauksissa. Jos valtio pakkotoimin sulkee elinkeinoja, niin kyllä korvauksen pitäisi juosta heti ja täysmääräisenä.

Sellainen kysymys tähän liittyy omalta kohdaltani — en tiedä vastausta, toivon mukaan joku osaa sen kertoa — että kohdellaanko tässä nyt sitten kaikkia yritysmuotoja tasapuolisesti eli myös henkilöyrityksiä ja toiminimiä niin, että nämä korvaukset maksettaisiin niille tasapuolisesti suhteessa osakeyhtiöihin. Ja kun tämä ravintolaliiketoiminta usein on kausiluonteista, niin kohtelee se tarkasteluajanjakso liikevaihdolle ja tuotolle tasapuolisesti kaikkia yrityksiä? Jos ravintolan toiminta on hyvinkin kausiluonteista, niin voi olla, että tiettyjen kuukausien toiminta ei kerro paljonkaan sen todellisesta liikevaihdosta.

Odotan kyllä myös hallitukselta jotain näyttöä siitä, että näillä sulkutoimilla on saavutettu jotakin, että ne tartunnat ovat vähentyneet näiden ravintolasulkujen myötä. Ei tämä voi nyt kuitenkaan niin mennä, että eduskunta kerta toisensa jälkeen, viikko toisensa perään kumileimaa täällä sulkuja toisensa perään ilman tietoa, ovatko ne jotenkin vaikuttaneet tartuntoihin. Kyllä tämän meidän päätöksentekomme täytyy perustua jonkinlaiseen tietoon.

Lisäksi odotan ja edellytän hallitukselta toimenpiteitä alkoholijuomien ulosmyynnin sallimiseksi ravintoloista. Tästä asiasta on keskusteltu täällä monta kertaa. Hallitus kiertää sitä kysymystä kuin kuumaa puuroa. Näyttää ilmeiseltä, että joku siellä hallituksessa jarruttaa tämän ulosmyyntioikeuden antamista. Haluaisin kuulla, kuka se on.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen poissa, edustaja Östman poissa, edustaja Wallinheimo poissa, edustaja Kärnä poissa. — Edustaja Wallin.

17.55 Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen täydentämisestä. Tämä on täydentävä laki kustannustuki kolmoseen, joka sekin valmistuu lähiaikoina. Tämä täydentävä laki koskee siis pieniä ja mikroyrityksiä, jotka on määrätty suljettaviksi koronapandemian takia. On erittäin hyvä, että tämä laki on valmis teillä ja tulossa pikaisesti.

Tähän saakka yritysten kustannustuet, siis viime vuonna voimaan tulleet ykkösen ja kakkosen, ovat olleet heikosti suunniteltuja, koska tuen saannin kriteerit ovat jättäneet suurimman osan yrityksistä tuen ulkopuolelle. Hylkääviä päätöksiä on tullut 60—70 prosenttia. Erityisesti erittäin monet koronasta kärsineet mikroyritykset ovat jääneet ilman kustannustukea. Hallitus ei ole kuunnellut riittävän herkillä korvalla kustannustukien tarvitsijoita eli yrittäjiä itseään. Valiokunnissa on kyllä kuultu yrittäjien etujärjestöjä ja muita asiantuntijoita, mutta heidän sanomaansa ei ole otettu tosissaan. On vaikea ymmärtää, mistä tämä johtuu. Lieneekö tällä pääministeri Sanna Marinin johtamalla hallituksella jonkinlainen asennevamma yrittäjyyttä kohtaan? Tai sitten kyseessä on vain osaamattomuudesta ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

kokemattomuudesta johtuva töppäily päätöksenteossa. Se, että entinen porvaripuolue keskusta on mukana tässä töppäilyssä, on hämmentävää.

Arvoisa puhemies! Palaan tähän täydentävään lakiesitykseen... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja, pieni hetki, mikrofonin ilmeisesti... — Nyt on päällä.

No niin, kiitos. — Tästä täydentävästä lakiesityksestä pitäisi poistaa 14 vuorokauden omavastuu-aika ja muuttaa kyseinen kohta siten, että kustannustuki tai kustannuskorvaus alkaa sulkupäivästä numero yksi, vaikka sulku kestäisi alle 15 vuorokautta.

Toinen kohta, mikä pitää muuttaa, on vertailukuukausi. Nyt ehdotettu vertailukuukausi helmikuu 2021 ei sovi kaikille yrityksille, vaan siihen pitäisi säätää joustavuutta esimerkiksi siten, että vertailukohdaksi voitaisiin ottaa helmikuu 2020 tai joku muu paremmin soveltuva kuukausi.

Lisäksi hallituksen pitäisi huomioida erilaiset ravintolayritykset, jotka saavat olla edelleen auki mutta joiden liikevaihto on esimerkiksi lisääntyneiden etätöiden takia romahtanut. Tällaisia ravintoloita ovat muun muassa henkilöstö- ja opiskelijaravintolat.

Yrittäjien mukaan perustuslakivaliokunnan esittämä kohtuullinen kompensatio edellyttäisi, että yrityksille suoritettava muiden kulujen korvaus määräytyisi siten, että muut kulut huomioitaisiin kerrottuna kiinnipidon kohteena olevan liiketoiminnan osuudella ja luvulla 0,9. Tällöin korvauksen määrä olisi esitetyn 70 prosentin sijaan 90 prosenttia korvattavista muista kuluista.

On tärkeää ymmärtää, että kaikilla yrityksillä, joiden asiakastilat suljetaan lailla tai viranomaisten päätöksellä, ei ole samanlaisia mahdollisuuksia löytää tai kehittää korvaavaa liiketoimintaa. Monissa tapauksissa korvaavan liiketoiminnan luominen on täysin mahdollonta.

Arvoisa ministeri Lintilä, toivon, että vihdoinkin kuuntelette yrittäjiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

17.59 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Lyhyesti vastauksia.

Tässä tuli useammassakin puheenvuorossa esille tämä 15 vuorokauden aika. Se on eduskunnan oma tahto. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa viime vuodelta on tämä aika. Eli jos haluatte muuttaa sitä, te olette muuten olleet hyväksymässä sen, niin kokoomus kuin perussuomalaiset. [Välihuutoja kokoomuksen ja perussuomalaisten ryhmistä] Eli tämä on aivan eduskunnan omasta tahdosta, sen verran haluan nyt heti ensimmäisenä tähän korjata. Ja se on selvä, että se maksetaan koko ajalta. Se maksetaan koko ajalta, eli ne ovat väärä tietoja.

En käy sitten läpi tätä mara-lakia, se tulee myöhemmin tänä päivänä, ja sen kollega tulee esittelemään.

70 prosenttia kiinteistä kuluista: se tulee oikeastaan tästä, mikä meillä on ollut kustannuspuolen yleinen linjaus, sen kustannustuen mukainen, mitä edustaja Kauma kysyi ja mikä tuli tässä Vallinin puheenvuorossa myös esille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2021 vp

Ovaska kysyi verottajan suhtautumisesta. Tunnustan, että siinä oli selkeästi ongelmaa. Siitä on käyty verottajan kanssa nyt keskustelua, ja tällä hetkellä, mikäli on hyväksytty verosuunnitelma, he tulevat saamaan sen kustannustuen. Siitä käytiin hyvä keskustelu.

Edustaja Mäkelä kysyi erilaisista yhtiömuodoista. Kaikki yhtiöt tulevat saamaan ihan yhtä tavalla. Siellä täytyy olla vain se Y-tunnus, muuten tullaan saamaan ihan samalla tavalla. Tästä ulosmyynnistä en tiedä, ei ole ollut meidän pöydässämme millään tavalla.

Sitten edustaja Vallinille näistä mikroyrityksistä: Siellä on varsinkin yksinyrittäjät, joita jäi viime kerralla paljon pois, koska siellä oli tämä 2 000:n minimi. Nyt he tulevat saamaan, vaikka se jäisi alle sen 2 000:n, he tulevat sen 2 000 saamaan, eli tulevat olemaan ihan merkittävästi siellä mukana.

Ja kyllä me otetaan hyvin vakavasti yrittäjien viestit vastaan. Sanoitte, että onko hallitus kokematon tässä — kyllä se on tässä varmasti kokematon, koska tämmöistä ei ole koskaan ollut. Tämä on ensimmäinen kerta Suomen historiassa, kun tämmöinen tehdään. Jos joku on kokenut tuossa asiassa, niin saa tulla neuvomaan. Minä otan mielelläni neuvoja vastaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.02.

Asian käsittelyä jatkettiin seuraavassa, tänään 23.3.2021 pidetyssä täysistunnossa.